

Jan Antonín Mager

Náhled do osudů rodu Lagronů aneb Nejen Matěj Kopecký byl loutkohercem

Genealogie t. zv. světských rodin, t. j. osob převážně kočujících, patří z badatelského hlediska k nejobtížnějším. Nejen k narozením a k úmrtím těchto lidí docházelo na místech jejich krátkodobých pobytů nebo v průběhu cest z místa na místo, ale i sňatky se konaly v nahodilých lokalitách, kde ovšem snoubenci pobývali alespoň několik týdnů v blízkosti fary, kde s nimi byl sepsán sňubní protokol. Mnohdy měli před svatbou i několik dětí, které mohly být legitimovány až po obřadu. Způsob jejich obživy většinou nezahrnoval jedinou činnost, ale podle okolností tito lidé uplatňovali své různé dovednosti a schopnosti. Trasy jejich pohybu, jak se jeví, nebyly sice standardní, u rodů z jižních Čech však probíhaly převážně severně do českého vnitrozemí a nazpět.

K této problematice mne přivedla před dvěma lety žádost mého dobrého známého, mezi jehož předky v 19. století figurovali m. j. také „světští“, abych mu zjistil něco z jejich životních osudů. Ujal jsem se tedy této práce, při níž mne zaujalo zejména příjmení Lagron (Lakron), jehož nositelé kladli místo své příslušnosti do Dřešíňku, vísky v šumavském podhůří.¹ Jan Novák v rukopisu pro publikaci „Malované opony českého divadla“ uvádí rodovou pověst vyprávěnou Jaroslavem Lagronem počátkem devadesátých let 20. století. Pro možnost konfrontace jejího obsahu s mými zjištěními ji zde uvádím celou.

Všichni Lagroni, bez jakéhokoliv rozdílu, patřivali tady na Šumavě, za Volyní, v takovém zapadlém kraji je taková malá vesnička, jmenuje se Třešíněk. Tam patřili Lagroni, protože tam byl náš praprapředek. Jak jsem slýchal od mého dědečka, náš předek pocházel z Francie; tam žil na zapřenou v tom zámečku, v tom zapadlém kraji. K tomu mu dopomohl český hrabě, ten mu ten zámek pronajal a ten náš předek tam normálně hospodařil. Přišli tam nějaký šumaři co chodívají světem a obveselují lidi. Muž se ženou a měli dceru devatenáctiletou, abnormálně prý hezkou a u toho Lagrona hráli jedno představení, zpívali a hráli na harfy. On žil ten náš předek jako samotář a tak se šel taky podívat do krčmy na to představení a tam se zamiloval do té dcery.

*Pozval je do zámku, tam jim řekl kdo vlastně je. Ta harfenistka byla z rodu Rožmberků, ten její manžel byl sloužící, zamilovali se, vyhlídky žádné nebyly, tak prostě utekli, živili se tou hrou na harfy a pak měli tu dceru. Tak se domluvili, tu dceru mu tam nechali a šli dál do světa. Potom žili stále na zapřenou, žádný nevěděl, že má šlechtický titul, ten náš předek. On byl náruživý lovec, z podzimu se na honu nachladil, uleh a zemřel. Než zemřel, tak se mu narodil synáček. Toho synáčka nechal psát na svoje jméno - Lagron. Ona, jako vdova, tam hospodařila rok nebo dva, stejskalo se jí, byla zvyklá chodit po světě, tak to tam nechala tomu správci a odešla. Našla ty svoje rodiče. Chlapeček když dorostl tak ho zverbovali na vojnu. Sloužil dvanáct let u kyrysníků. Když přišel z vojny, tak se oženil a měl čtyři syny. Čtvrtý syn byl můj prapradědek. Takhle jsem to slýchal.*²

Dřešíněk čp.1, bývalý zámek. Takto dopadl po přestavbě, provedené roku 1977 dřešíňským JZD Šumava. Fotografie autor 13. 1. 2015.

Návesní kaple z 1. poloviny 19. století v Dřešíňku. Fotografie autor 8. 8. 2013.

¹ V dalším užívám pouze častěji v materiálech uváděnou podobu Lagron a nikoliv Lakron.

² Jan Novák: Jaroslav Lagron a jeho rod. Rkp. pro publikaci Malované opony českého divadla, 2009, in <http://www.amaterskedivadlo.cz/>

O nejstarším nositeli příjmení Lagron, jehož stopu se mi podařilo zachytit, stroze vypovídají zápisy sňatků jeho dcer Barbory a Kláry roku 1807 v Dobrši. Jejich rodiče Ondřej Lagron a Veronika rozená Ranklova³ jsou uvedeni pouze jmény a příjmení a poddanskou příslušností k Dřešítku. Ženich Ondřejovy starší dcery Barbory Jan Wegschmied byl šlejiř, tedy brusič, mladší dcera Klára se provdala za kramáře Václava Dubského.⁴ Tyto skutečnosti nepřímo vypovídají i o sociálním zařazení Ondřeje Lagrona. Bohužel, další jeho osudy i jeho ženy Veroniky mi zůstávají utajeny.

Nejstarším matričním záznamem, který se mi podařilo odhalit, je zápis narození Václava Lagrona, narozeného 23. září 1804 v Hajske. Je v matrice uveden jako manželské dítě Josefa Lagrona, měšťana z Mirotic čís. 8, nacházejícího se pod ochranou knížete Schwarzenberga, a Josefy, dcery Floriana Rosenberka, kováře z Hostomic na vysokochlumeckém panství.⁵ Ovšem rodiče tohoto dítěte uzavřeli sňatek až 27. dubna 1806 v Dobrši. Josefu L a g r o n o v i bylo tehdy 24 let a je zapsán jako domkář z Dřešítku č. 3, tehdy dvacetiletá Josefka R o z u n b e r k o v a z Chlumce byla dcera svobodných rodičů Floriana a Lidmily roz. Cibulkové.⁶

Dobrš, farní kostel Zvěstování P. Marie. Vlevo před vchodem na hřbitov stojí pomník kazatele a spisovatele Ondřeje Františka de Waldta (1683 Písek – 1752 Dobruška).

Dobrš, románský kostelík sv. Petra a Pavla. Oba snímky pořídil autor 13. 1. 2015.

Josef Lagron byl vrstevník dcer výše uvedeného Ondřeje Lagrona, jehož byl pravděpodobně i synem. Důkaz o tom však nemám. Byl to však předek všech ostatních Lagronů, které se mi podařilo v průběhu času objevit. V matričních záznamech, týkajících se jeho dětí a posléze i jeho samotného, je uváděn coby koňský handlíř a muzikant, kramář, komediant či herec s loutkami, příslušný do Dřešítku. Jeho žena Josefka vedla kočovný život zřejmě již se svými rodiči. Její otec Florián Rosenberg kromě kovářství provozoval „brabenářství“, t. j. obchodoval s mravenčími vajíčky, tehdy žádaným krmivem zpěvných ptáků chovaných v klecích.

Podařilo se mi podchytit existenci sedmi dětí Josefa Lagrona a jeho ženy Josefky Rosenbergové. Kromě již zmíněného Václava, který nepochybně v dětství zemřel,⁷ to byla dcera Josefa, narozená v Hornosíně 2. prosince 1806,⁸ syn Josef narozený asi roku 1809, pak 5. června 1813 v Milčicích zemřelý dvouletý syn Jan,⁹ Václav narozený 13. října 1813 v Krtech,¹⁰ opět Jan narozený 18. dubna 1818 v Nespicích.¹¹

Poslední byl Vojtěch, který ve 26 letech „následkem ubití zemřel na zanícení a přitom zmrzl“. Připsaná poznámka „an Stick-Schlagfluß“ objasňuje, že nešlo o ubití, ale o úbyť, tedy souchotiny. K jeho úmrtí v Předních Ptákovcích údajně došlo 27. února 1845, pohřben byl na Podsrpu až 15. března toho roku.¹² Matka Josefka zemřela v 67 letech náhle 12. dubna 1855 ve Žďáru na mrtvici a dva dny poté byla pochována na hřbitově v Myšenci.¹³ Josef Lagron přežil svou manželku takřka o pět let, skončil rovněž náhle ve vysokém stáří 6. ledna 1860 v Dřešítku čp. 7.¹⁴

³ Rod Ranklů, příslušný k volyňskému panství, byl rodem převážně liktorským (drábové, soudní sluhové).

⁴ Státní oblastní archiv v Třeboni (dále jen SOA T), sbírka matrik (dále jen SM) Fara Dobruška 15 (O 1804-1839 pro celou farnost), s. 65-66.

⁵ SOA T, SM, Fara Podsrp 1 (N 1786-1856 pro celou farnost), s. 14.

⁶ Jako pozn. č. 4.

⁷ Stejně křestní jméno obdržel 13. října 1813 narozený syn Josefa a Josefky Lagronových.

⁸ SOA T, SM, Fara Bělčice 4 (N 1784-1824 pro celou farnost), oddíl pro Hornosín s. 12.

⁹ SOA T, SM, Fara Kraselov 9 (Z 1786-1838 pro celou farnost), s. 115.

¹⁰ SOA T, SM, Fara Katovice 7 (N 1810-1822 pro celou farnost), fol. 40.

¹¹ SOA T, SM, Fara Vacov 7 (N 1808-1842 pro celou farnost), fol. 204b.

¹² SOA T, SM, Fara Podsrp 4 (Z 1786-1858 pro celou farnost), s. 161.

¹³ SOA T, SM, Fara Myšelec 8 (Z 1784-1830, 1848-1860 pro celou farnost), oddíl pro Žďár s. 52-53.

¹⁴ SOA T, SM, Fara Dobruška 21 (Z 1858-1888 pro celou farnost), fol. 12. Udaný věk 100 let je jistě nadsazený.

Podle stáří uvedeného při sňatku jej smrt zastihla ve věku 78 let.

Kdy a kde se narodil Josef, nejstarší mně známý žijící syn Josefa a Josefky Lagronových, jsem nedohledal. Ve věku 21 let se oženil 23. února 1830 v Radobyčicích s devatenáctiletou Marií Annou, dcerou Josefa Flachse, plechaře ze Zhoře a Anny rozené Dubské z Březnice. Tehdy pobýval v Malčicích a živil se jako koňský handlíř.¹⁵ Následně je uváděn jako komediant, kramář a loutkoherec. Přehled mně známých jeho descendentů uvádí připojený rodokmen. V něm zanesení všichni tři synové, kteří se dožili dospělosti, byli loutkoherci.

*Dřešínek čp.7, bývalý dominikální hostinec.
Fotografii pořídil autor 8. 8. 2013.*

V této linii se mi otevřel zajímavý příběh. Josef Lagron, narozený 7. května 1875 v Bavorově,¹⁶ zplodil ve svých 13 letech s 22 let starou Terezií Malíkovou syna Josefa, který přišel na svět 25. října 1889 v Jihlavě.¹⁷ K legitimaci dítěte došlo až poté, co byli jeho rodiče 16. února 1898 oddáni ve Zhoři.¹⁸ Ženich se ale při sňatku vykázal křesťním listem svého zemřelého bratra Josefa, narozeného 31. května 1868 v Plzni na Saském předměstí čp. 164,¹⁹ čímž prokázal svoji plnoletost. Na podvod se tehdy nepřišlo, genealog s těmito možnostmi ale musí počítat. V Jihlavě narozený Josef, posléze legitimovaný Lagron, v přímé agnátní linii již pátý toho jména, se 13. května 1913 oženil v Neznašově²⁰ s cikánkou Marií Růžičkovou. Je to z Lagronů, které jsem podchytil, jediný z nejmladší generace, jenž mohl vstoupit do další reprodukce.

Václav, další syn Josefa a Josefky Lagronových, se živil jako loutkoherec, kramář, ale také jako skokan do vody (Wasserspringer). Oženil se 25. června 1833 v Čížové s Annou, s dcerou kramáře Jiřího Bäuml.²¹ Jejich syn Václav, narozený 28. září 1835 v Chelčicích,²² se věnoval, spolu se svojí manželkou Marií rozenou Kočkovou, také loutkoherectví.

Jan, nejmladší ze tří dospělosti se doživších synů Josefa a Josefky Lagronových, byl oddán také v kostele sv. Jakuba na Čížové jako jeho bratr Václav. Dne 22. listopadu 1841 se stala jeho manželkou šestnáctiletá Kateřina, dcera komedianta z Mirovic Matěje Dubského.²³ Byl loutkohercem a minimálně čtyři z jeho šesti synů, o nichž mám vědomost, jej v této činnosti následovali. Zbývající dva byli ale také komedianti. Všichni se oženili s dcerami z jiných světem jdoucích rodin. Připojený rodokmen pak blíže představuje nejen je, ale i jejich potomky, které se mi podařilo zachytit.

Jaroslav Lagron, jehož vzpomínky jsou uvedeny na počátku tohoto sdělení, v předloženém nástinu rodokmenu chybí, neboť jsem nenašel stopu, která by mne k němu dovedla. Zdůrazňuji, že tento nástin má daleko do úplnosti rodokmenu, přesto však ukazuje, že některé prvky rodové pověsti Lagronů mají reálný základ.²⁴ Doufám však, že můj příspěvek některými informacemi může napomoci dalším badatelům, kteří se touto problematikou zabývají.

¹⁵ SOA T, SM, Fara Radobyčce 13 (O 1806-1839 pro celou farnost), fol. 37.

¹⁶ SOA T, SM, Fara Bavorov 15 (N 1866-1881 pro Bavorov), fol. 108.

¹⁷ Moravský zemský archiv v Brně, SM, Fara Jihlava sv. Jakub 6422 (N 1885-1889 pro Jihlavu), s. 590.

¹⁸ SOA T, SM, Fara Zhoř 4 (O 1868-1915 pro celou farnost), fol. 32.

¹⁹ Státní oblastní archiv v Plzni, SM, Fara Plzeň 56 (N 1867-1870 pro Plzeň I.), fol. 107.

²⁰ SOA T, SM, Fara Neznašov 9 A (O 1897-1933 pro celou farnost), fol. 50. Manželství bylo rozvedeno soudem v Jihlavě 15. dubna 1940.

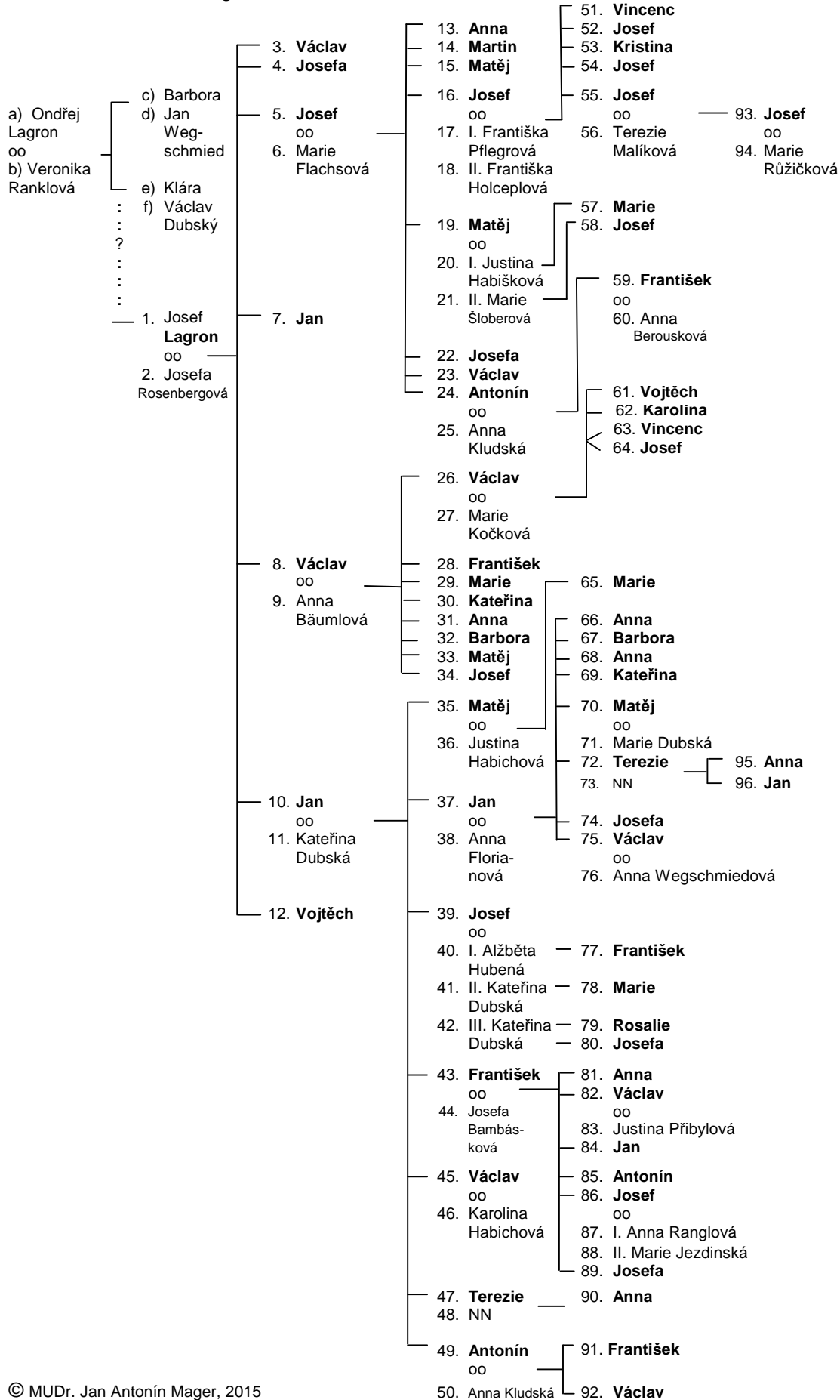
²¹ SOA T, SM, Fara Čížová 14 (O 1800-1834 pro celou farnost), fol. 188.

²² SOA T, SM, Fara Chelčice 8 (N 1831-1878 pro Chelčice), fol. 8.

²³ SOA T, SM, Fara Čížová 15 (O 1835-1861 pro celou farnost), fol. 38.

²⁴ Příjmení Lagron (Lakron), u něž lze oprávněně předpokládat francouzskou etymologii, jsem na českém území zachytil až v době po velké francouzské revoluci, konkrétně v údobí napoleonských válek. Dřešínek byl místem rodového původu Lagronů v Čechách. Dívčí příjmení pramáti rodu bylo skutečně Rosenbergová.

Nástin rodokmenu Lagronů

Legenda k tabulce

- a) Ondřej Lagron b) Veronika Ranklová manželé, oba poddaní k Dřešínku.
 c) Barbora *cca 1782, oo 12.7.1807 Dobrš (Dřešínec), † ante 2. 8. 1821.
 d) Jan Wegschmied, brusič.
 e) Klára *cca 1789, oo 26.11.1807 Dobrš (Dřešínec).
 f) Václav Dubský, kramář.
- Josef Lagron *cca 1781, koňský handlíř, muzikant, komediant, kramář, loutkoherec, oo 27.4.1806 Dobrš (Dřešínec), † 6.1.1860 Dřešínec 7.
 - Josefa Rosenbergová *cca 1786, † 23.4.1855 Žďár 20, dcera Floriána R., kováře a brabenáře z Hostomic.
 - Václav *23.9.1804 Hájská 11.
 - Josefa *2.12.1806 Hornosín 18.
 - Josef *cca 1809, koňský handlíř, muzikant, komediant a loutkoherec, oo 23.2.1830 Radobyte, † ante 1903.
 - Marie Flachsová † 4.2.1903 Strakonice 336, dcera Josefa F., kramáře z Černovic.
 - Jan *cca 1811, † 5.6.1813 Milčice 5.
 - Václav *13.10.1813 Krty, kramář a loutkoherec, oo 25.6.1833 Čížová (Vadkovice).
 - Anna Bäumlová *cca 1816, dcera Jiřího B., kramáře z Lojovic.
 - Jan *18.4.1818 Nespice 3, loutkoherec, oo 22.11.1841 Čížová (Šamonice).
 - Kateřina Dubská *cca 1825, dcera Matěje D., kramáře a loutkoherce z Mirovic.
 - Vojtěch *cca 1819, † 27.2.1845 Přední Ptákovice.
 - Anna *17.1.1831 Truskovice 19.
 - Martin *1834, † 5.8.1834 Novosedly.
 - Matěj *26.11.1835 Žďár 20, † 8.4.1836 Milejovice.
 - Josef *13.3.1838 Stará Dobev 19, loutkoherec, tělocvičný umělec, maj. kolotoče. II. oo 9.9.1875 Křtěnov.
 - Františka Pflégrová, dcera Matěje P., kramáře a brusiče, *cca 1839, první manž. Josefa, † 18.7.1875 Opařany 87.
 - Františka Holceplová *8.4.1851 Krtely 32, druhá manž.
 - Matěj *10.12.1844 Maletice, loutkoherec.
 - Justina Habišková, první manželka Matěje
 - Marie Šloberová, druhá manželka Matěje
 - Josefa
 - Václav *x.10.1850, † 16.10.1850, Spůle 17.
 - Antonín *29.5.1852 Doubravice u Volyně 7, loutkoherec,
 - Anna Kludská, dcera Josefa K., komedianta.
 - Václav *28.9.1835 Chelčice 33, loutkoherec.
 - Marie Kočková, dcera Františka K., loutkoherce.
 - František *cca 1841, † 8.3.1843 Podolí 2.
 - Marie *8.9.1842 Milenovice 4.
 - Kateřina *13.7.1845 Chvaletice 11.
 - Anna *cca 1845, † 18.5.1848 Záboří 7.
 - Barbora *18.4.1848 Žitná 14.
 - Matěj *21.9.1850 Budilov 3, † 6.3. 1857.
 - Josef *30.3.1853 Doubravice u Volyně.
 - Matěj, komediant
 - Justina Habichová, dcera Jana H., komedianta.
 - Jan *cca 1843, loutkoherec, oo 23.11.1864 Dubné (Kaliště)
 - Anna Floriánová *cca 1847, dc. Antonína F., loutkoherce.
 - Josef *31.1.1847 ve farnosti Křemže, komediant a loutkoherec. I. oo 16.1.1872 Velešín (40.). II.oo 16.1.1874 Dubné, III. oo 3.10.1876 Bílá Hůrka.
 - Alžběta Hubená, 1. m. *21.6.1851, † 29.8.1873 Nuzov 13.
 - Kateřina Dubská, 2. m. † 3.4.1876 Lhota p. Horami, dcera Antonína D., kramáře.
 - Kateřina Dubská, 3. m. *cca 1856, dc. Matěje D. komedianta z Mlak.
 - František *30.4.1851 Chvaletice 28, loutkoherec, řemenář.
 - Josefa Bambásková *16.3.1853, dc. Jakuba B., brusiče.
 - Václav *7.4.1854 Setěchovice 1, gymnastik, oo 29.7.1879 Lomec.
 - Karolina Habichová, dc. Jana H., deštníkáře.
 - Terezie
 - NN
 - Antonín *20.7.1865 Truskovice 32, loutkoherec.
 - Anna Kludská, dcera Josefa K., komedianta.
 - Vincenc *23.2.1867 Újezd 11.
 - Josef *31.5. 1868 Plzeň, Saské předm. 164.
 - Kristina *4.10. 1871 Nuzov 11.
 - Josef *x.5.1874, † 14.6.1874 Vimperk předm. 3.
 - Josef *7.5.1875 Bavorov 120, deštníkář, oo 16.2.1898 Zhoř.
 - Terezie Malíková
 - Marie *1874, † 15.10.1874 Kapsova Lhota.
 - Josef *cca 1876, † 13. 2. 1878 Kváskovice 12.
 - František *30.3.1887 Vlachovo Březí, změnil příjmení na Kludský, oo 13.6.1929 České Velenice.
 - Anna Berousková
 - Vojtěch *1866, † 23.5.1866 Třebovice 11.
 - Karolina *28.2.1868 Kotouř 9.
 - Vincenc *11.3.1871 Prachatice m. 116, † 1.4.1871 Strunkovice nad Blanicí 114.
 - Josef *11.3.1871 Prachatice m. 116.
 - Marie *18.8.1874 Filipova Huť.
 - Anna *x.8.1865, † 2. 9.1865 Myšenec.
 - Barbora *10.10.1867 Velenice 59.
 - Anna *1870, † 4.3.1871 Pole 26.
 - Kateřina *1871, † 13.1.1872 Výškovice.
 - Matěj *20.5.1873 Velký Bor, loutkoherec, oo 8.3.1904 Dobrš.
 - Marie Dubská *31.1.1875 Úsobí, dcera Eduarda D., tělocvičného umělce.
 - Terezie *10.10.1878 Kraselov 45.
 - NN
 - Josefa *21.6.1884 Kapsova Lhota.
 - Václav *8.7.1887 Písek m. 121, oo 2.8.1910 Staňkov.
 - Anna Wegschmiedová
 - František *4.6.1872 Újezd 42, † 1.2.1873 Pivkovic 13.
 - Marie *1875, † 22.3.1875 Lhota p. Horami.
 - Rosalie *24.3.1878 Újezd 19.
 - Josefa *1.4.1880 Nový Dvůr 21.
 - Anna *7.5.1877 Jinín 41.
 - Václav *3.7.1879 Krašovice, kramář, oo 6.3.1905 Dobrš.
 - Justina Příbylová *8.10.1883 Zálezly dcera Josefa P., hajného.
 - Jan *1882, † 5.4.1884 Brtec.
 - Antonín *10.11.1883 Malenice 6, † 12.11.1893.
 - Josef *2.5.1892 Zlešice 12, domkář v Dřešínku 29, I.oo 7.2.1918 Dobrš, II.oo 31.12.1925.
 - Anna Ranglová *20.6.1899 Liboc.
 - Marie Jezdinská
 - Josefa *7.2.1896 Zlešice 12, † 23.12.1896 Šumavské Hoštice.
 - Anna *2.4.1899 Netolice.
 - František *30.3.1887 Vlach. Březí.
 - Václav *1889, † 27.11.1890 Unhošť.
 - Josef *25.10.1889 Jihlava, brusič oo 13.5.1913 Neznašov, rozv. 19.4.1940 Jihlava
 - Marie Růžičková *2.4.1891 Velké Všelice.
 - Anna *2.4.1899 Netolice.
 - Jan *12.5.1902 Plástovice, † 4.6.1902 Nákří.